

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/18/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4220204875
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4220204875.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej a JUDr. Denisy Šaligovej v spore žalobkyne: P. G. Q., nar. XX. XX. XXXX, bytom F. XX, X. F., zast. Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s. r. o., Pribinova 9, Nové Zámky, IČO: 36 813 401 proti žalovanému: P. Q., nar. XX. XX. XXXX, F. XX, X. F., zast. Mgr. Jozefom Danczim, advokátom, so sídlom Župná 14/1147, Komárno, IČO: 37 313 037, o vylúčenie z užívania nehnuteľností, o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Komárno zo dňa 23. novembra 2021 č. k. 7C/43/2020-177 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie zastavil (I.), žalovanému náhradu trov konania nepriznal (II.) a rozhodol, že o vrátení súdneho poplatku rozhodne po právoplatnosti tohoto rozhodnutia (III.). Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 144, § 145 ods. 1, § 251, § 252 a § 257 CSP a zák. č. 71/1992 Zb. a uviedol, že na OS Komárno bola dňa 09. 11. 2020 doručená žaloba o vylúčenie z užívania nehnuteľností a náhrady trov konania. Žalobca svojím podaním, ktoré doručil súdu dňa 15. 11. 2021, zobral žalobu späť v celom rozsahu a z uvedených dôvodov žiadal, aby súd konanie zastavil. Na základe uvedeného súd rozhodol tak, že konanie zastavil, nakoľko žalobca ešte pred meritórnym otvorením pojednávania zobral späť žalobu v celom rozsahu a žiadal konanie zastaviť. Podľa Zákona o súdnych poplatkoch č. 71/1992 Z. Z. § 11 ods. 3 platí, že poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania, podaním odvolania alebo dovolania sa vráti, ak sa konanie zastavilo, ak sa podanie vrátane odvolania a dovolania odmietlo alebo ak sa návrh, odvolanie alebo dovolanie vzali späť pred prvým pojednávaním bez ohľadu na to, či bol vydaný platobný rozkaz alebo rozkaz na plnenie. Ak sa návrh na začatie konania o rozvode manželstva vzal späť po prvom pojednávaní na príslušnom stupni súdov, vráti sa polovica všetkých zaplatených poplatkov. V konaní o preskúmaní rozhodnutia orgánu verejnej správy sa poplatok vráti, ak sa návrh na začatie konania vzal späť pred prejednaním veci alebo ak bolo konanie zastavené z dôvodu, že účastník nebol v konaní riadne zastúpený. Ďalej podľa citovaného ustanovenia zákona ods. 4. platí, že okrem poplatku v rozvodovom konaní a poplatku, ktorý sa vracia podľa odseku 1, sa poplatok alebo jeho časť (preplatok) vracia krátený o 1%, najmenej však 6,70 eura. Ak sa návrh vzal späť pred zaplatením poplatku, poplatok sa nevyrubuje. K výroku o trovách konania uviedol, že výnimočne súd podľa § 257 CSP neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, ako je zrejmé z obsahu spisového materiálu, žalovaná strana si nárok na náhradu trov konania neuplatnila, z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že jej žiadne trovy spojené s týmto konaním nevznikli, preto súd rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odvolanie voči výroku o trovách konania, odôvodniac ho tým, že má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho

právneho posúdenia veci. Súd v odôvodnení uznesenia poukázal na § 257 CSP, teda na dôvody osobitného zreteľa a ako dôvody ďalej uvádza - žalovaná strana si nárok na náhradu trov konania neuplatnila, z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že jej žiadne trovy spojené s týmto konaním nevznikli. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok: dôvody osobitného zreteľa a výnimočné okolnosti. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov konania podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. Žalobca v späťvzati návrhu ako dôvod nepriznania náhrady trov konania žalovanému uvádza, že má za to, že návrh podávala dôvodne a túto skutočnosť aj preukázala. Žalobca na žiadne dôvody osobitného zreteľa nepoukázal, ale len opakovane tvrdí, že návrh podal odôvodnene a túto skutočnosť aj preukázal, ale napriek tomu žiada konanie zastaviť bez toho, aby bolo rozhodnuté vo veci samej. Ústavný súd SR opakovane vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. V dôsledku absencie riadneho odôvodnenia rozhodnutia, nemožno napadnutý výrok uznesenia považovať za úplný, presvedčivý a preskúmateľný. V odôvodnení napadnutého výroku uznesenia chýba argumentácia súdu, na základe akých dôkazov a na základe akých myšlienkových úvah, pri aplikácii ktorých konkrétnych ustanovení zákona dospel k záveru, že nepriznanie náhrady trov konania žalovanému je spravodlivé a v súlade zákonom. Súd v odôvodnení uznesenia uviedol, že žalovaná strana si nárok na náhradu trov konania neuplatnila. Žalovaný na základe dvoch výziev súdu podal stanovisko k žalobe, pričom uviedol, že žalobu navrhuje v plnom rozsahu zamietnuť a uplatňuje si trovy konania v rozsahu 100%. Súd uznesením č. k. 7C/43/2020-164 zo dňa 09. 11. 2021 vyzval žalovaného, aby sa písomne vyjadril k podaniu žalobkyne zo dňa 24. 05. 2021 na čl. 133 a nasl., žalovanému bolo uznesenie doručené dňa 23. 11. 2021, teda lehota na vyjadrenie by mala uplynúť dňa 08. 12. 2021, ale dňa 29. 11. 2021 mu bolo doručené uznesenie č. k. 7C/43/2020-177 o zastavení konania. Súd v odôvodnení uznesenia uvádza, že z obsahu spisového materiálu je zrejmé, že jej žiadne trovy spojené s týmto konaním nevznikli. Žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania za úkony - prevzatie a príprava zastúpenia, stanovisko k žalobe, stanovisko k podaniu žalobkyne z 12. 05. 2021. Z uvedených dôvodov navrhol, aby odvolací súd odvolaniu vyhovel a napadnutý výrok uznesenia súdu prvej inštancie v zmysle tohto odvolania zmenil tak, že žalovanému priznáva voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Žiadal priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

|

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedla, že je toho názoru, že rozhodnutie Okresného súdu Nové Zámky, v ktorom súd konanie zastavil a žalovanému trovy nepriznal, je správne a súd v tomto prípade postupoval s dostatočným právnym posúdením a na základe dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam. Ustanovenie § 257 CSP je práve takým ustanovením, ktoré možno aplikovať v prípadoch, kedy za splnenia zákonom stanovených podmienok môže dôjsť k inému rozhodnutiu súdu o náhrade trov konania, než by plynuli zo všeobecných zásad náhrady trov konania. Žalobkyňa má za to, že použité tohto ustanovenia bolo v tomto prípade použité a aplikované po správnej úvahe súdu, kedy dospel k záveru, že nepriznaním trov konania nebudú porušené ani dobré mravy a nebude použité neprimerane tvrdo voči druhej strane sporu. Ak súd v danej veci vyhodnotil všetky skutočnosti tak, že tu existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, potom v zmysle zákonného ustanovenia nejde o možnosť súdu, ale o povinnosť súdu výnimočne nepriznať náhradu trov konania tak, ako tomu bolo v danej veci. Výnimočnosť podľa žalobkyne spočíva práve v okolnostiach danej veci, nakoľko v čase, kedy žalobkyňa podávala žalobu existovali dôvody na jej podanie, a to aj v spojitosti s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Neodkladné opatrenie Okresného súdu Komárno č. k. 17C/40/2020-45 zo dňa 22. 10. 2020 bolo vydané s povinnosťou, aby žalovaný dočasne nevstupoval do nehnuteľnosti, ktorá je predmetom aj tohto konania, v ktorom sa žalobkyňa domáhala toho, aby súd vylúčil žalovaného z užívania nehnuteľnosti. Okresný súd nariadil uvedené neodkladné opatrenie, nakoľko mal v tom čase osvedčené, že vzťahy medzi stranami sporu vyžadujú dočasnú úpravu aj napriek tomu, že skutkový stav nebol náležite zistený. Práve vydané neodkladné opatrenie viedlo žalobkyňu k tomu, aby podala aj žalobu vo veci samej, kedy mala za to, že je to dôvodné. Žalovaný bol v čase podania žaloby aj dočasne vykázaný z predmetnej nehnuteľnosti, čo tiež svedčí o dôvodnosti podania žaloby. Tak ako uviedla žalobkyňa už v späťvzati žaloby, v tom čase bola presvedčená o tom, že správanie žalovaného je trestným činom, preto podala na žalovaného trestné oznámenie, čo rovnako tak prispelo k dôvodnosti podania samotnej žaloby. Samotná skutočnosť, že následne bola vec prejednaná ako priestupok na

dôvodnosť podania žaloby nemá vplyv, najmä keď ide o konanie, v ktorom má byť slabšia strana ochránená pred nepriaznivým vplyvom prípadného násilného konania. V konečnom dôsledku podanie žaloby svoj význam malo už len z toho dôvodu, že žalovaný od uvedeného času v dome nebýva, má do neho prístup, avšak sa v ňom nezdržiava a ani tam nechodí. Žalobkyňa je toho názoru, že nepriznanie náhrady trov konania môže byť súdom posúdená a výnimočnosť môže mať základ práve v okolnostiach nielen danej veci, ale vzájomných okolnostiach u strán sporu. Vo vzťahu medzi stranami sporu išlo v čase podania žaloby o dlhodobý konfliktný a napätý vzťah, čo odôvodňuje vyššie popísané skutočnosti, ktoré viedli k podaniu žaloby. Nakoľko sa však situácia medzi stranami sporu aktuálne zmenila a žalovaný už do nehnuteľnosti, ktorá je predmetom sporu nevstupuje takmer vôbec, rozhodla sa žalobkyňa žalobu zobrať späť, čo však nevyklučuje to, že žaloba v čase podania bola podaná dôvodne. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o trovách konania potvrdil.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací podľa § 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti podľa (§ 127 a § 363 CSP), viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) vec prejednal a dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. V prejednávanej veci sa žalobkyňa podanou žalobou domáhala vylúčenia žalovaného z užívania rodinného domu so súp. č. XXXX, nachádzajúceho sa v obci X. F., okres O., katastrálne územie X. F., zapísaného v katastri nehnuteľností Okresného úradu Komárno, katastrálneho odboru, na LV č. XXXX, vrátane pozemkov vedených ako parcely reg. „C“ evidované na katastrálnej mape a to: parcela č. 28/31 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 20 m², parcela č. 28/37 - záhrada vo výmere 70 m², parcela č. 2071/53 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 846 m², parcela č. 2071/162 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 106 m² a parcela č. 2071/229 - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 48 m² a príslušných stavieb garáže so súpisným číslom XXXX postavenej na parcele č. 2071/229 a garáže so súp. č. 2372 postavenej na parcele č. 28/31 a to až do vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov k predmetnej nehnuteľnosti. Žiadala priznať trovy konania. V priebehu konania žalobkyňa vzala podaním zo dňa 12. 11. 2021 žalobu späť a navrhla, aby súd konanie zastavil a žalovanému nepriznal náhradu trov konania z dôvodu, že má za to, že návrh podávala dôvodne a túto skutočnosť aj preukázala. Napadnutým uznesením súd prvej inštancie konanie zastavil (I.), žalovanému náhradu trov konania nepriznal (II.) a rozhodol, že o vrátení súdneho poplatku rozhodne po právoplatnosti tohoto rozhodnutia (III.). V dôsledku odvolania žalovaného je predmetom prieskumu odvolacieho súdu len výrok o trovách konania, výrok o zastavení konania je už právoplatný.

6. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

7. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

8. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

9. Podľa § 256 ods. 2 CSP ak strana procesne zavinila trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane.

10. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

11. Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“), porovnaj III. ÚS 156/06, III. ÚS 331/04.

12. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a ochranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd pritom nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzal do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06).

13. Aj Európsky súd pre ľudské práva formuloval viaceré zásady odôvodnenia rozsudkov, z ktorých vyplýva, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sú založené, rozsah tejto povinnosti sa však môže meniť s ohľadom na povahu rozhodnutí a musí byť posudzovaný podľa okolností každého prípadu (H. c. Belgicko z 30. novembra 1987, Ruiz Torija a Hiro Blani c. Španielsko). Odôvodnenie pritom musí vyhovovať najmä základnej požiadavke preskúmateľnosti, ktorá má svoje opodstatnenie nielen z hľadiska možného použitia opravného prostriedku, ale ako bolo uvedené, súvisí aj s postupom súdu z hľadiska práva na spravodlivé súdne konanie.

14. Požiadavka riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia sa vzťahuje na každý výrok rozhodnutia, teda okrem rozhodnutia vo veci samej aj na rozhodnutie o trovách konania (ako integrálnej súčasti súdneho konania ako celku). Odôvodnenie rozhodnutia (vo všetkých jeho výrokoch) musí byť zároveň dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu jeho správnosti v konaní o riadnom či mimoriadnom opravnom prostriedku. Ak rozhodnutie neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP v spojení s § 236 CSP, je nepreskúmateľné. Takéto (arbitrárne) rozhodnutie súdu porušuje právo účastníka na spravodlivý súdny proces a v konečnom dôsledku mu odníma možnosť konať pred súdom, pretože mu upiera možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci opravných prostriedkov.

15. Z uvedeného vyplýva, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie musí mať náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, prípadne v § 236 CSP. Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 220 ods. 2 CSP, v prípade uznesenia uvedené v § 236 CSP je nepreskúmateľné, čím dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu, napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že v danom prípade výrok o trovách konania v napadnutom rozhodnutí nebol dostatočne odôvodnený, rozhodnutie v tejto časti je zmätočné a nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 257 CSP, aj keď jeho použitie je výnimočné a v rozhodnutí vôbec necitoval a nezaoberal sa ustanovením § 256 ods. 1 CSP, o ktorom sa rozhoduje v prípade zastavenia konania, ako to bolo aj v tomto prípade. Aj keď vo všeobecnosti platí, že náhradu trov konania ovláda zásada úspechu vo veci, táto zásada je doplnená zásadou procesnej zodpovednosti za zavinenie. Zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie je vyjadrená v § 256 CSP a znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zavinila, že vznikli. Zmyslom tejto zásady je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Náhrada týchto trov sa prisudzuje bez ohľadu na meritórny výsledok sporu. Pojem procesné zavinenie sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. V danej veci súd v napadnutom rozhodnutí neuviedol, či považoval žalobu za dôvodnú alebo nedôvodnú, nezaoberal sa tým, z akého dôvodu došlo k späťvzatiu žaloby a kto zastavenie konania zavinil. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o trovách aplikoval ustanovenie § 257 CSP (dôvody hodné osobitného zreteľa), ktoré musia zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musia mať vždy výnimočný charakter. Túto normu nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Významné sú tiež okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku (práva) na súde a postoj účastníkov v priebehu konania a podobne. Aj keď súd uviedol, akoby rozhodol podľa § 257 CSP, zároveň uviedol, že žalovaná strana si nárok na náhradu trov

konania neuplatnila, žiadne trovy spojené s týmto konaním jej nevznikli, preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku. Takéto odôvodnenie napadnutého výroku je zmätočné a nedostatočne odôvodnené a vychádza aj z nesprávneho skutkového zistenia, že žalovanému žiadne trovy nevznikli, čo uviedol žalovaný v odvolaní. Z uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V novom rozhodnutí súd prvej inštancie opätovne rozhodne o náhrade trov konania v súlade s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami a svoje rozhodnutie odôvodní tak, aby bolo preskúmateľné. Názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie v ďalšom konaní viazaný (§ 391 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).